Indstilling til Cavlingprisen 2026

Ruslands atomvåbenprogram er tophemmeligt, og siden april 2020 har våbeninspektører ikke foretaget en eneste on-site-inspektion i USA eller Rusland på de militære baser.

Samtidig har Ruslands præsident Putin igen og igen under krigen i Ukraine truet med at bruge atomvåben. Hver gang har det udløst breaking-knappen hos medier verden over, uden at offentligheden har kunnet få et indblik i, hvor alvorligt truslerne skulle tages.

Takket være de to journalister Mathias Glistrup og Thomas Gösta Svensson fra Danwatch er noget af den hemmelighed nu løftet. For første gang har de nemlig formået at invitere offentligheden helt indenfor på nogle af de hemmeligste baser og vise det reelle omfang af Ruslands atom-modernisering.

Det er sket gennem et unikt og forbilledligt stykke undersøgende journalistik.

Journalisterne har systematisk indhentet over 2,5 millioner militære udbudsdokumenter fra en åben database, som siden er blevet analyseret. Undervejs har de russiske myndigheder forsøgt at begrænse adgangen, men ved at benytte et netværk af servere i lande som Kazakhstan og Belarus lykkedes det alligevel.

I materialet har journalisterne blandt andet fundet hundredvis af originale og meget sensitive plantegninger, der viser, hvordan Rusland har opgraderet et stort antal topsikrede atomvåbenbaser, herunder de Strategiske Missilstyrkers baser ved byen Yasny.

Journalisterne har også dokumenteret, hvordan kronjuvelen i Ruslands atomvåbenprogram Objekt 1335 har været igennem en massiv opgradering og nu er i kampberedskab. Det er herfra Rusland kan udsende affyrings-ordrer til samtlige missiler i landets atomarsenal, hvis landet en dag bliver angrebet med atomvåben.

Dokumenterne har også afsløret, hvordan materialer fra de tre danske virksomheder Grundfos, Danfoss og Rockwool har været brugt i den omfattende modernisering.

Artiklerne har haft stor international gennemslagskraft, og det lille danske medie har været citeret bredt i nogle af de største medier i over 40 lande.

Stærke journalistiske projekter opstår på mange måder. Nogle gange kommer der en papkasse med dokumenter – andre gange må journalisterne grave ekstra dybt og udtænke nye metoder for at nå i mål.

Det sidste er Mathias Glistrups og Thomas Gösta Svenssons projekt ‘Putins atomplaner’ et forbilledligt eksempel på. Derfor fortjener de at vinde Cavlingprisen 2026.

Jesper Nymark, ansv. chefredaktør, Danwatch